

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3408/2024
27.11.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић, Радославе Мађаров, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Горан Стошић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Комуналац“ Бујановац, чији је пуномоћник Миодраг Крстић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1181/24 од 17.07.2024. године, у седници одржаној 27.11.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована, ревизија тужиоца изјављена пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1182/2024 од 17.07.2024. године у ставу другом изреке.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1182/2024 од 17.07.2024. године у ставу првом изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1182/2024 од 17.07.2024. године у ставу првом изреке.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бујановцу П1 83/2023 од 13.02.2024. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцу на име мање исплаћене накнаде трошкова за топли оброк за период од 01.01.2020. године до 01.08.2020. године исплати 34.587,30 динара, са законском затезном каматом на појединачно означене месечне износе од доспелости до исплате. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу на име солидарне помоћи за период од 01.09.2018. године до 01.08.2020. године исплати укупно 52.520,00 динара са законском затезном каматом на појединачно означене месечне износе од доспелости до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцу уплати доприносе код надлежног Фонда ПИО по стопи на дан уплате, на име разлике за мање исплаћене накнаде за топли оброк за период од 01.01.2020. године до 01.08.2020. године. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 173.020,00 динара, са законском затезном каматом на износ од 155.250,00 динара од дана извршности до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 1181/2024 од 17.07.2024. године, ставом првим изреке потврђена је првостепена пресуда у ставу првом и трећем изреке и у том делу жалбе тужиоца одбијене. Ставом другим изреке, преиначене је првостепена пресуда у ставу другом и четвртм изреке, тако што је одбијен тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцу на име солидарне помоћи за период од 01.09.2018. године до 01.08.2020. године исплати укупно 52.520,00 динара са законском затезном каматом на појединачно означене месечне износе од доспелости до исплате и одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и предложио је да се ревизија сматра изузетно дозвољеном на основу члана 404. Закона о парничном поступку, ради уједначавања судске праксе.

Испитујући побијану пресуду у преиначујућем делу на основу члана 403. став 2. тачка 2. у вези члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23)– у даљем тексту: ЗПП, Врховни суд је утврдио да ревизија тужиоца у том делу није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код туженог, почев од 13.01.2000. године. Уговором о уређењу међусобних односа из радног односа са запосленим од 29.04.2015. године, одређено је шта чини зараду, као и да је висина коефицијента тужиоца за обављени посао 2,20, да се иста множи са ценом рада за најјефтинији посао за месец у коме се врши обрачун зараде и да се иста примењује почев од 01.05.2015. године. Наведеним уговором, чланом 7. тачка 5. и 6. одређено је да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишег одмора у висини одређеној Правилником о заради, накнади зараде и другим примањима код туженог. Тужени је донео и Правилник о изменама и допунама Правилника о раду од 05.04.2019. године, а оснивач је на исти дао сагласност 24.04.2019. године. Тужилац захтев за исплату наведених трошкова заснива на одредбама Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности од 18.03.2015. године. Вештачењем је утврђена разлика између исплаћених и износа и износа обрачунатих применом параметара из Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности. Финансијским планом туженог за 2018. годину, за који постоји сагласност оснивача Закључком од 26.12.2017. године, била су предвиђена средства на име солидарне помоћи у једној цифри у износу од 350.000,00 динара, без разграничења по врсти социјалне помоћи. Тужени је у тој години исплатио солидарну помоћ запосленим радницима у износу од 83.145,00 динара и то једном запосленом на име погребних услуга у износу од 67.145,00 динара и другом запосленом на име помоћи за лечење у износу од 16.000,00 динара. За 2019. годину, била су предвиђена средства на име солидарне помоћи у једној цифри у износу од 424.000,00 динара, у којој години је тужени исплатио износ од 68.488,00 динара на име солидарне помоћи по основу смрти запосленог, док је у 2020. години било предвиђених средстава у износу од 87.116,00 динара, у којој години тужени је исплатио укупан износ од 286.367,00 динара по основу више решења. У тој години на бази достављене

документације од туженог, није вршена исплата солидарне помоћи на име ублажавања последица неповољног материјалног положаја.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев за исплату солидарне помоћи за период од маја 2019. године до јула 2020. године, закључивши да је тужени у својим програмима пословања планирао средства за исплату солидарне помоћи и доносио решења о исплати те помоћи појединим запосленима, те да је био у обавези да и тужиоцу исплати предметну солидарну помоћ.

Другостепени суд је у том делу преиначио првостепену првостепену пресуду и одбио тужбени захтев за исплату солидарне помоћи за спорни период, оценивши да се предуслов за исплату солидарне помоћи ради ублажавања неповољног материјалног положаја запослених састоји у дужности послодавца да у ту сврху планира и обезбеди средства. Из чињенице да је тужени за 2018. годину предвидео средства на име солидарне помоћи у једној цифри без разграничења по врсти социјалне помоћи, те како није донео одлуку о исплати солидарне помоћи запосленима ради ублажавања последица неповољног материјалног положаја, очигледно је да није планирао, нити обезбедио финансијска средства за исплату солидарне помоћи ради ублажавања последица неповољног материјалног положаја, већ су планирана и обезбеђена средства била само за исплату помоћи из члана 67 став 1 ПКУ за јавна предузећа у комуналној делатности. При томе сама висина предвиђених средства за исплату солидарне помоћи указује да средства за исплату солидарне помоћи ради ублажавања последица неповољног материјалног положаја, која се исплаћује свим запосленима, нису планирана и обезбеђена.

Неосновано се ревизијом указује да се наведени закључак другостепеног суда заснива на погрешној примени материјалног права.

Према одредби члана 120. тачка 1. Закона о раду ("Сл. гласник РС" бр. 24/05 ... и 113/17), право на солидарну помоћ може да се утврди општим актом или уговором о раду. Ово право регулисано је и одредбом члана 67. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије ("Сл. гласник РС" бр. 27/15, 36/17 и 5/18), којим је у став 6. прописано да је послодавац дужан да планира и запосленом исплати солидарну помоћ, ради ублажавања неповољног материјалног положаја, под условом да за то има обезбеђена финансијска средства, док је ставом 7. овог члана одређено да висина солидарне помоћи (из става 6. овог члана) по запосленом на годишњем нивоу износи 41.800 динара, без пореза и доприноса.

Правилником о раду туженог од 13.12.2018. године је у одредби члана 47. став 1. прописано да послодавац може да исплати солидарну помоћ запосленом, под условом да за то има обезбеђена средства: ради ублажавања последице елементарних и других непогода и ради пружања помоћи породице умрлог запосленог. Истим чланом је у ставу 3. прописано да је послодавац дужан да планира и обезбеди финансијска средства за исплату солидарне помоћи ради ублажавања неповољног материјалног положаја запослених, а висина ове помоћи за 2018. годину износи 41.800,00 динара, без пореза и доприноса и за сваку наредну годину према подацима републичког органа надлежног за послове статистике за област радника из стамбено-комуналне делатности.

Код примене материјалног права у виду се има да је Законом о раду право на солидарну помоћ предвиђено као могућност, а не обавеза послодавца, да Посебним колективним уговором који се примењује на запослене код туженог јесте прописана дужност туженог да ради ублажавања неповољног материјалног положаја, планира и запосленима исплати солидарну помоћ, али под условом да за то има обезбеђена финансијска средства. Сврха исплате солидарне помоћи из цитираног прописа јесте ублажавање неповољног материјалног положаја запосленог, а предуслови за њену исплату састоји се у дужности послодавца да у ту сврху планира и обезбеди средства, при чему право на солидарну помоћ припада свим запосленима код послодавца.

Тужени је корисник буџетских средстава, па се на њега, примењује и Закон о буџету и Закон о буџетском систему, те обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему).

У конкретном случају, Финансијским планом туженог за 2018. годину, била предвиђена средства на име солидарне помоћи у једној цифри у износу од 350.000,00 динара, без разграничења по врсти социјалне помоћи, а тужени је у тој години исплатио солидарну помоћ запосленим радницима у износу од 83.145,00 динара и то једном запосленом на име погребних услуга у износу од 67.145,00 динара и другом запосленом на име помоћи за лечење у износу од 16.000,00 динара. За 2019. годину, била су предвиђена средства на име солидарне помоћи у износу од 424.000,00 динара, у којој години је тужени исплатио износ од 68.488,00 динара на име солидарне помоћи по основу смрти запосленог, док је у 2020. години било предвиђених средстава у износу од 87.116,00 динара, у којој години тужени је исплатио укупан износ од 286.367,00 динара по основу више решења. Исплата солидарне помоћи на име ублажавања последица неповољног материјалног положаја није вршена.

Из наведеног произлази да тужени није планирао, нити обезбедио финансијска средства за исплату солидарне помоћи ради ублажавања неповољног материјалног положаја запослених, имајући у виду да исплата ове врсте солидарне помоћи није вршена, нити је тужени о томе донео одлуку, при чему сама висина предвиђених средстава на име солидарне помоћи у наведеним износима (350.000,00 динара за 2018. годину, 424.000,000 динара за 2019. годину и 87.116,00 динара за 2020. годину), указује да средства за исплату солидарне помоћи на име ублажавања последица неповољног материјалног положаја, која се исплаћује свим запосленима, нису планирана и обезбеђена, како је то правилн о закључио и другостепени суд, већ су обезбеђена средства планирана само за исплату помоћи из члана 67. став 1. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије, по ком основу је тужени и вршио исплати солидарне помоћи.

Из изнетих разлога нису основни наводи ревизије о погрешној примени материјалног права и Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије у преосталом делу, којим је потврђена првостепена пресуда у одбијајућем делу о захтеву за исплату тражене разлике накнаде за топли оброк у износу од 34.587,30 динара и уплату доприноса на то, Врховни суд је

нашао да нису испуњени услови да се дозволи одлучивање о ревизији применом члана 404. став 1. ЗПП.

Одредбом члана 404. став 1. ЗПП прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

Побијаном пресудом одлучено је да тужиоцу не припада тражена разлика накнаде за топли оброк за период од 01.01.2020. године до 01.08.2020. године, из разлога што је тужени као јавно предузеће обрачун и исплату ових накнада вршио на основу претходно донетог Програма пословања, у конкретном случају исплата на име трошкова исхране у спорном периоду је вршена у складу са важећим општим актом туженог. Побијана пресуда је заснована на одговарајућој примени материјалног права и у складу је са правним схватањем израженим кроз одлуке Врховног суда, у предметима са истим или битно сличним чињеничним стањем и правним основом као у овом предмету, због чега у конкретном случају не постоји потреба за разматрањем правних питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, као ни потреба уједначавања судске праксе и новог тумачења права.

Из наведених разлога, Врховни суд је применом члана 404. ЗПП, одлучио као у ставу другом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије у том делу као редовне по одредби члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија недозвољена.

У парницама из радних односа, према одредби члана 441. ЗПП ревизија је увек дозвољена у споровима о заснивању, постојању и престанку радног односа, док је у споровима у којима је постављен имовинскоправни захтев за дозвољеност ревизије меродаван режим из члана 403. ЗПП.

Вредност предмета спора побијаног дела другостепене пресуде којом је потврђена првостепена пресуда износи 34.587,30 динара.

Одредбом члана 403. став 3. ЗПП прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Како вредност предмета спора побијаног дела потврђујуће пресуде другостепеног суда очигледно не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе 06.09.2021.године, ревизија тужиоца применом члана 403.став 3 ЗПП у том делу није дозвољена.

Из изнетих разлога, на основу члана 413. ЗПП одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић